

УДК 636.127.1.083.38

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА РІЗНИХ СХЕМ ІПОДРОМНОГО ТРЕНІНГУ ДВОРІЧНОГО МОЛОДНЯКУ РИСИСТИХ ПОРІД

Волков Д. А., д. с.-г. н., Корнієнко О. О., к. с.-г. н.
Інститут тваринництва НААН

Статтю присвячено аналізу та визначенню ефективності існуючих схем тренінгу рисистого молодняку двох років, яких використовували на Київському та Одеському іподромах 2012 року під час його підготовки до випробувань. Проведені дослідження виявили зменшення за об'ємом та загальною часткою тротових робіт у тренувальному процесі, майже у 1,5 рази, та коливання частки жвавих робіт у структурі тренувального графіку. Це, у свою чергу, негативно вплинуло, відповідно, на формування та закріплення рисистого алюру в молодняку (що виражалося у збільшенні частки збоїв у коней під час їзди у приз від 28,6 % до 60,0 % від випробуваних) та на прогрес жвавості помісячно.

Ключові слова: випробування, жваві роботи, прогрес жвавості, рисистий молодняк, схеми тренінгу, тротові роботи.

Тренінг рисистих коней – це невід'ємна складова селекційного процесу, спрямованого на виявлення основної селекційної ознаки - роботоздатності. Правильно побудований тренінг сприяє зміцненню організму коней, забезпечує гармонійний розвиток та нормальне функціонування всіх органів та систем організму. Особливо це є важливим для коней двох років, оскільки правильність у підходах до тренувальних навантажень у цьому віці забезпечує іподромне довголіття молодняку, подальший прогрес і максимальне розкриття його генетичного потенціалу.

Аналіз кількості прийнятого на випробування молодняку та того, який перейшов у групу трирічного віку для подальшого випробування за останні 3 роки на Київському та Одеському іподромах, показав, що близько половини коней орловської рисистої породи, та трохи менше чверті російської рисистої породи залишають випробування у 2 роки (табл. 1). При цьому, основним чинником вибуття молодняку є безперспективність подальшого випробування – низька жвавість, збоїстість тощо.

Таблиця 1

Динаміка переходу рисистого молодняку двох років у групу коней трьох років

Рік	Кількість коней двох років прийнятих на випробування, голів	Відсоток від загальної кількості коней всіх вікових груп, %	Кількість коней, які перейшли у групу трьох років, голів	Кількість вибувчих до переходу у групу трьох років, голів	Відсоток до переходу у групу трьох років, голів, %
Орловська рисиста порода					
2009	79	38,2	51	28	54,9
2010	80	40,0	58	22	37,9
2011	87	46,2	61	26	42,6
Російська рисиста порода					
2009	85	32,6	72	13	18,1
2010	68	28,9	49	19	38,8
2011	58	34,5	52	6	11,5

Представлений у таблиці 1 відсоток вибуття молодняка з подальших випробувань є досить високим, якщо брати до уваги той факт, що в існуючих економічних умовах, при значній вартості утримання коней на іподромах та за відсутності еквівалентної статті доходу від випробувань (низькі балові кошти, закриття тоталізатора), на іподром відправляють тільки кращі рисаки за своїм походженням, розвитком, міцністю конституції тощо. А отже, одним із чинників того, що ці коні стають «безперспективними» є недоліки у тренувальному процесі, який недостатньо повно сприяє розкриттю їх потенціалу.

На сьогоднішній день існує єдиний посібник в якому зібрані рекомендації з тренінгу та випробування коней рисистих порід [2]. Але, більшість тренерів-наїзників вважають ці методи застарілими, від яких треба відходити, а міжнародні зв'язки, щорічні зустрічі з наїзниками інших країн та їх успіхи змушують експериментувати, знаходити більш прогресивні схеми та підходи у тренінгу, використовувати зарубіжний досвід. Тому, з огляду на це схеми і методи тренінгу рисаків різняться.

Метою наших досліджень було проведення аналізу існуючих схем тренінгу при підготовці рисистого молодняка двох років на іподромах України та надання попереднього аналізу їх ефективності.

Матеріал та методи дослідження. З метою визначення ефективності підготовки дворічного молодняка рисистих порід вивчено схеми тренінгу (табл. 2), за якими готували коней у 2012 (n=37) на чотирьох тренувальних відділеннях Київського та Одеського іподромів.

Таблиця 2

Схеми іподромного тренінгу рисистих коней 2-х років по тренвідділенням

Трен. відділення	Робота у леваді	Тротові роботи	Махові роботи	Жвава робота	Робота на водилці
I	1,5-2 год.	3 кол. (4800 м)	У два гіти: трот 2400 м./ мах 1600 м./шаг 400 м трот 800 м/ мах 1600 м / шаг 400 м.		1 год.
II	-	3 кол. (3200 м) Шаг 400 м 4 кол. (4800 м)	У два гіти: трот 1600 м/ розмашка 800м/ мах 1600 м/ трот 400 м/ шаг 800 м. Трот 1600 м/ розмашка 1600 м/ мах 1600 м/ трот 400 м/ шаг 1600 м.		1 год.
III	1 – 1,5 год.	5 кіл. (8000 м)	У два гіти: трот 1600 м/ мах 1600 м/ шаг 600 м. Трот 1600 м/ мах 1600/ шаг		-
IV	1,5-2 год.	5 кіл. (8000 м)	Трот 1600-1800 м/ розмашка 1600 м/ трот 400 м	У три гіти: трот 2000 м/ розмашка 600 м/ мах 1600 м/ трот 400 м/ шаг 400 трот/ 1600 мах/ шаг 200 м трот/ 1600 мах	1-1,5 год.

На основі схем тренінгу та, використовуючи іподромні журнали тренувань, встановлено співвідношення тренувальних навантажень у порівнянні з рекомендованими (згідно з Г. Г. Карлсен, 1978), та у різний період іподромного тренінгу (підготовчий, основний). Проведено порівняльну оцінку результативності випро-

бувань у групах із врахуванням: середньої жвавості та динаміки її прогресування, чіткості рисистого алюру з врахуванням кількості збоїв.

Результати досліджень. Встановлено, що загальні принципи побудови тренувального тижня в усіх вивчаємих відділеннях загальноприйняті і складаються із днів активного відпочинку в левадах або на водилці, тихих (тротових) та жвавих робіт. Жваві роботи поділяються на махову та жваву. Жваву роботу проводять за тиждень до їзди у приз, при цьому II гіт закінчують на 10 – 15 с тихіше за плануєму жвависть у призі для коней орловської рисистої, та на 5 – 10 с – для російської. Махові роботи проводять на 20 – 30 с тихіше по II гіту за проявлену жвависть у останньому призі, що не суперечить рекомендованим секундам і нормам згідно з класичною літературою [2].

У вивчаємих тренувальних відділеннях застосовували однакові принципи тренінгу та навантаження як для кобил, так і для жеребців, через що різниці у тренінгу в залежності від статі не виявлено.

Як показали дослідження, головною відмінністю сучасного підходу до тренінгу коней двох років у вивчаємих тренувальних відділеннях, у порівнянні з класичною літературою [2], є зменшення кількості тротових робіт за кілометражем та відсутність шагової роботи між репризами.

Так, згідно з Г. Г. Карлсенем (1978) разова робота тротом (риссю) повинна складатися із 2 – 3 репризів, під час яких, кінь має пройти риссю 9600-14400 м (або від 6 до 9 іподромних кругів) та 1600-3200 м шагом (від 1 до 2 іподромних кругів).

Вивченням схем тренінгу, на яких побудовано тренувальний процес у вивчаємих тренувальних відділеннях, встановлено, що у тренувальних відділеннях № I, № III та № IV тротові роботи проводилися у один реприз, а шагова робота між репризами застосовувалась тільки у тренувальному відділенні № II. При цьому, загальний кілометраж тротових робіт у тренувальному відділенні № III та № IV наближувався до рекомендованого мінімуму і становив біля 8000 м, а найменшу увагу роботі з молодняком на троту приділяли у тренвідділенні № I (загальний кілометраж 4800 м).

Недостатній за тривалістю тротових робіт та з відсутністю відшарування метод тренування є великим недоліком, адже як робота на шагу, так і тротом є дуже важливою, особливо для дворічних коней. Адже, шаг це не тільки алюр відпочинку, а також заспокійливий засіб нервової системи та адаптаційний для послідовних навантажень, а робота тротом, сприяє формуванню та становленню у рисаків балансу рухів та стійкості рисистого алюру, що не дає під час їзди у приз рисаку переходити на галоп (збоїти) [1, 3].

Із огляду на вище викладене, нами проведено аналіз чистоти рисистого алюру молодняку у вивчаємих тренувальних відділеннях під час випробувань (табл. 3).

Дані таблиці свідчать, що при приблизно однаковій кількості, по вивчаємих тренувальних відділеннях, випробуваних коней, зроблених ними виступів та частоти виступів за місяць відмічено збільшення збоїв у молодняку тренувального відділення № I, де були найменші за обсягом тренування тротом. При цьому, їх кількість збільшувалась у найбільш інтенсивний період тренування (з червня по серпень), коли розігруються великі традиційні призи, емоційне навантаження коней при підготовці до яких зростає. При цьому слід зауважити, що більшість із рисаків тренувального відділення № I мали по 2-3 збої за виступ упродовж проходження дистанції 1600 м, що хоча і допускається для коней двох років згідно з правилами випробувань, але є досить тривожною закономірністю.

Чистота рисистого алюру молодняку по тренувальним відділенням

Трен. від.	Показники	Місяць					
		квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень
I	Кількість випробуваних за місяць, гол.	6	8	10	9	10	3
	Кількість виступів за місяць	7	11	15	15	15	3
	Частота виступів коней за місяць	1,1	1,3	1,5	1	1,5	1
	Кількість коней, які мали збій	2	5	6	8	9	1
	Частка коней, які мали збої за виступ, %	28,6	45,5	40,0	53,3	60,0	33,3
II	Кількість випробуваних за місяць, гол.	7	8	10	10	6	5
	Кількість виступів за місяць	10	11	11	12	7	7
	Частота виступів коней за місяць	1,4	1,4	1,1	1,2	1,1	1,4
II	Кількість коней, які мали збій	-	-	-	-	-	1
	Частка коней, які мали збої за виступ, %	-	-	-	-	-	14,2
III	Кількість випробуваних за місяць, гол.	3	5	6	7	8	6
	Кількість виступів коней за місяць	3	5	6	11	12	8
	Частота виступів за місяць	1	1	1	1,6	1,5	1,3
	Кількість коней, які мали збій	-	-	-	-	-	-
	Частка коней, які мали збої за виступ, %	-	-	-	-	-	-
IV	Кількість випробуваних за місяць, гол.	1	-	1	3	7	6
	Кількість виступів за місяць	1	-	1	3	9	8
	Частота виступів коней за місяць	1	-	1	1	1,3	1,3
	Кількість коней, які мали збій	-	-	-	1	2	2
	Частка коней, які мали збої за виступ, %	-	-	-	33,3	22,2	25,0

Нехтування проведенням достатніми, за обсягом роботами на шагу та рисі, призводять і до небажаних хромот та хвороб м'язів, адже не сприяють достатньому їх розігріву, а навпаки, провокують застійні явища, переохолодження, адже одразу після тротової роботи без відшагування кінь повертається у стайню, де стоїть до кінця дня. Якщо, про рекомендовану величину частки шагу в загальному тренувальному процесі даних немає, то згідно зі Н. Н. Славіним [3] тротові роботи повинні становити 50,0-60,0 % у загальному обсязі тренувального процесу. Такий обсяг тренування тротом, згідно з дослідженнями, мали лише коні у тренувальному відділенні № IV впродовж тренувальних періодів. Водночас, збільшення частки тротових робіт у структурі тренувань молодняку цього відділення, рівно як і під час тренувань коней тренвідділення № III, спостерігалось у підготовчий період (січень - березень), коли відбувається основне напрацювання м'язової, диха-

льної систем перед основним періодом (табл. 4). У тренувальному процесі молодняку, по решті вивчаємих відділень, об'єм троткових робіт був значно менше рекомендованого, а у тренувальному відділенні № I він, кожного місяця, мав різне значення, що говорить про безсистемність тренувального процесу в цьому відділенні.

Згідно з рекомендаціями Г. Г. Карлсена [2] загальна частка жвавих робіт у тренувальному процесі повинна становити 30,0 - 35,0 %. Як видно з таблиці 3 у молодняку тренувальних відділень № II та № III частка жвавих робіт у структурі тренувального процесу була наближена до рекомендованої, яка зростала та була однаковою у основний період тренувань. В той час, як у тренувальному відділенні № I та № IV – варіювала впродовж сезону, але найменшою вона виявилася у тренувальному процесі молодняку тренувального відділення № I. Важливість підтримування частки жвавих робіт на одному рівні викликано забезпеченням прогресу роботоздатності, шляхом закріплення певного рівня жвавості та поступового її підвищення шляхом скидання секунд від однієї жвавої роботи до іншої. І це підтверджує виявлена тенденція, яка виражається у більш рівномірному покращенні жвавості по місяцях у молодняку тренувальних відділень № II та № III, в яких були, достатні за обсягом та системністю, жваві роботи (табл. 5). Якщо порівнювати, наприклад, середню жвавість орловського молодняку тренувальних відділень № I, № II та № III, яку представлено у таблиці 4, видно, що коні тренувальних відділень № II та № III більш стабільно покращували свою жвавість упродовж місяців. Так, загальне покращення жвавості молодняку тренувального відділення № II становило з 2.57,5 хв.с до 2.24,2 хв.с., що дорівнює 33,3 с; у тренувальному відділенні № III, відповідно, з 2.57,2 до 2.33,2 хв.с – 24,3 с. В той час як у тренувальному відділенні № I покращення становило 19,7 с із 2.50,5 до 2.30,8 хв.с упродовж тренувального періоду. При цьому, у період із червня до серпня показник жвавості молодняку тренувального відділення № I покращувався нерівномірно та, навіть, погіршувався, що може говорити про загальну втому коней. Оцінюючи жвавість молодняку російської рисистої породи за місяцями по всіх відділеннях спостерігається рівномірний її прогрес. При цьому у тренувальному відділенні № I прогрес жвавості молодняку російської рисистої породи, на відміну від орловського, більш стабільний – жвавість покращується щомісяця. Це може бути пов'язано з більшою загальною міцністю конституції коней російської рисистої породи, що обумовлено історією виведення цієї породи, а саме схрещуванням із найжвавішою породою світу – американською стандартбредною.

Таблиця 4

Співвідношення робіт на різних алюрах за місяцями, %

Трен відділення	Алюр	Підготовчий період			Основний період					
		січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень
I	трот	37,0	30,4	44,0	45,8	50,0	39,0	30,4	46,6	46,6
	мах	7,4	0	12	8,3	7,6	21,7	8,7	16,7	8,3
II	трот	43,3	44,8	41,9	43,3	43,3	43,3	41,9	41,9	43,3
	мах	26,6	26,6	29	26,7	30	30	29	29	30
III	трот	60,0	58,6	54,8	40,0	45,0	46,7	43,3	43,3	43,3
	мах	27	27,6	29	30	29	26,7	26,7	26,7	26,7
IV	трот	65,4	65,4	65,4	62,5	62,5	69,2	56	53,3	53,3
	мах	2,5	2,5	26,9	25	20,9	20	22,7	26,7	26,7

Таблиця 5

Результативність виступів коней 2-х років по тренувальних відділеннях, M±m, Cv

Тренувальне відділення	Порода	Показники	Місяць											
			квітень		травень		червень		липень		серпень		вересень	
			n		n		n		n		n		n	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I	Орл рис.	середня жвавність хв.с	6	2.50,5±3,39 5,26	7	2.41,8±2,04 3,78	7	2.36,6±2,8 6,19	6	2.34,2±0,62 5,90	7	2.36,9±0,80 6,27	2	2.30,8±0,2 1,56
		min-max		2.40,9-3.08,2		2.32,4-2.49,5		2.25,6-2.54,1		2.24,2-2.53,4		2.25,5-2.53,6		2.30,4-2.31,2
	Рос. рис.	середня жвавність хв.с	-	-	1	2.30,3	3	2.35,5±0,60 5,54	3	2.29,7±0,93 9,01	3	2.24,6±0,64 6,40	1	2.28,9
		min-max		-		-		2.32,1-2.44,5		2.21,1-2.40,3		2.20,5-2.32,2		-

Продовження табл. 5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
II	Орл рис.	середня жвавість хв.с	5	2.57,5±1,2 9,48	5	2.46,3±6,34 8,57	7	2.43,6±6,35 8,68	7	2.36,4±4,84 7,56	4	2.28,1±7,77 10,53	2	2.24,2 ±3,87 4,65
		min-max		2.44,2- 3.08,3		2.24,8- 2.58,4		2.27,0-2.56,0		2.20,8- 2.55,5		2.21,5-3.03,0		2.20,0- 2.31,9
	Рос. рис.	середня жвавість хв.с	2	2.57,5±0,67 4,38	3	2.31,4±3,78 5,04	3	2.33,6±7,49 7,59	3	2.27,4±2,19 3,28	2	2.27,1±6,15 5,91	3	2,22,9 ±5,47 6,55
		min-max		2.52,0-3.08,0		2.23,4- 2.38,0		2.42,5-3.06,0		2.24,5- 2.36,5		2.20,9-2.33,2		2.16,5- 2.35,0
III	Орл рис.	середня жвавість хв.с	2	2.57,5±3,75 2,99	4	2.47,7±1,37 1,63	2	2.43,5±9,0 7,86	3	2.37,0±9,74 10,67	3	2.33,2±4,40 6,42	1	2.35,9
		min-max		2.53,7-3.01,2		2.45,6- 2.51,6		2.33,0-2.51,0		2.23,4- 2.56,4		2.21,8-2.44,8		-
	Рос. рис.	середня жвавість хв.с	1	2.44,2	1	2.57,0	4	2.42,2±2,24 2,74	4	2.38,9±2,70 4,82	5	2.34,6±2,75 4,70	5	2.29,7 ±2,92 4,36
		min-max		-		-		2.37,9-2.44,3		2.25,0- 2.46,8		2.22,3-2.43,0		2.22,7- 2.39,6
IV	Орл рис.	середня жвавість хв.с	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.39,2	1	2.42,9
		min-max		-		-		-		-		-		-
	Рос. рис.	середня жвавість хв.с	1	2.20,1	-	-	1	2.30,2	3	2.29,4±0,77 0,89	6	2.27,5±3,09 5,22	5	2.34,7 ±2,01 5,63
		min-max		-		-		-		2.27,92.30,9		2.14,9-2.32,6		2.14,1- 2.40,5

Згідно з рекомендаціями Г. Г. Карлсена [1] для кожної з рисистих порід передбачена своя, оптимальна норма скинутих секунд, згідно з якою у таблиці 5 розраховано очікувані показники роботоздатності молодняку щомісячно. Оцінюючи показники середньої жвавості молодняку російської рисистої породи, встановлено, що вона є дещо тихішою за середню, порівнюючи з очікуваною, представленою у таблиці 6.

Так, середній показник жвавості молодняку російської рисистої породи тренувального відділення № I у червні був на 3 с тихіше можливого, у липні – на 3,2 с, у серпні та вересні, відповідно, на 2,1 та 8,4 с. Така ж тенденція спостерігалась і в інших тренувальних відділеннях. У молодняку тренувального відділення № II середня жвавість коней у червні була тихіше на 1,1 с, у липні – на 0,9 с, у серпні та вересні, відповідно, на 4,6 та 2,4 с; у III та IV тренувальних відділеннях ця різниця становила, відповідно, 9,7 с, 12,4 с, 12,1 с, 9,2 с та 2,9, 5 с та 14,2 с. Такі розбіжності можуть бути пов'язані з виступами та участю у традиційних призах для коней двох років, яких у сезоні 2012 р. було розіграно 3. При цьому, на Київському іподромі для коней російської рисистої породи традиційні призи розігрувалися у червні, липні, серпні, а на Одеському – у червні, серпні та вересні.

На нашу думку, коні першого тренувального відділення мають найбільшу розбіжність у жвавості, порівняно з очікуваною (8,4 с) у вересні адже розіграш традиційних призів для коней двох років на Київському іподромі закінчився у серпні, цим може бути обумовлена і найбільша розбіжність у жвавості з очікуваною у вересні і у коней тренувального відділення № IV. У коней тренувального відділення № II найбільша розбіжність у жвавості від очікуваної спостерігається у серпні, при цьому, хоча на Одеському іподромі у серпні і відбувався розіграш традиційних призів, коні цього відділення у них участі не брали. Але найбільша розбіжність у фактичній жвавості від очікуваної спостерігається у коней тренувального відділення № III. Проаналізувавши розіграш призів, було встановлено, що рисаки цього відділення вперше почали брати участь у традиційних призах у серпні та у вересні, що вплинуло на зменшення розбіжності у секундах із 12,1 с у серпні до 9,2 с у вересні.

Отже, з вищевикладеного можна зробити певні висновки про те, що тренувальний процес, в більшій мірі, прив'язаний до виступів у традиційних призах, та, навіть при однаковому співвідношенні тренувальних навантажень кожного місяця, прогрес у жвавості з очікуванням різниться. Що є певним недоліком.

Порівнюючи показники жвавості орловського молодняку по всіх вивчаємих тренувальних відділеннях із очікуваними межами (табл. 6), встановлено, що вони знаходяться в прогнозованих межах.

Висновки:

1. Основні види тренувальних робіт (тротові та жжаві) дуже спрощені як за загальним обсягом, так і за співвідношенням тихих і жжавих робіт у тренувальному процесі і є набагато меншими за рекомендовані. При цьому, в деяких тренувальних відділеннях виявлено нехтування та зменшення тротових робіт за кілометражем у молодняку двох років, що негативно вплинуло на формування правильного рисистого алюру, що виражалось у збільшенні збоїв у коней від 30,0 % до 88,8 % під час випробувань.

2. Проведені дослідження показали, що нерівномірність об'ємів жжавих робіт у структурі тренувань негативно вплинула на щомісячний прогрес жвавості молодняку.

Таблиця 6

Прогресс жвавості щомісячно

Порода	Показники	Місяці					
		квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень
Орловська рисиста	Кількість скинутих секунд	2	4	4	4	4	2
Орловська рисиста	Секунди жвавої роботи (по II гіту)	3.03,0- 2.53,0	2.59,0- 2.49,0	2.55,0- 2.45,0	2.51,0- 2.41,0	2.47,0- 2.37,0	2.45,0- 2.35,0
	Очікувана жвавість виступів	2.53,0- 2.43,0	2.49,0- 2.39,0	2.45,0- 2.35,0	2.41,0- 2.31,0	2.37,0- 2.27,0	2.35,0- 2.25,0
	середня жвавість	2.48,0	2.44,0	2.40,0	2.36,0	2.32,0	2.30,0
Російська рисиста	Кількість скинутих секунд	2	4	6	6	4	2
	Секунди жвавої роботи (по II гіту)	2.58,0- 2.53,0	2.54,0- 2.49,0	2.46,0- 2.39,0	2.40,0- 2.33,0	2.36,0- 2.29,0	2.34,0- 2.27,0
	Очікувана жвавість виступів	2.48,0- 2.43,0	2.44,0- 2.39,0	2.36,0- 2.29,0	2.30,0- 2.23,0	2.26,0- 2.19,0	2.24,0- 2.17,0
	середня жвавість	2.45,5	2.41,5	2.32,5	2.26,5	2.22,5	2.20,5

Бібліографічний список

1. Гайдабуров С. Д. Тренировка и испытания рысаков / С. Д. Гайдабуров. – М. : Сельхозиздат, 1959. – 154 с.
2. Карлсен Г. Г. Тренинг и испытание рысаков / Г. Г. Карлсен. – М. : «Колос». – 1978. – 255 с.
3. Славин Н. Н. Аллюры и их значение / Н. Н. Славин // Тренировка рысистой лошади. – 2004. – № 4. – С. 3 – 10.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА РАЗЛИЧНЫХ СХЕМ ИППОДРОМНОГО ТРЕНИНГА ДВУХЛЕТНЕГО МОЛОДНЯКА РЫСИСТЫХ ПОРОД

Волков Д. А., Корниенко А. А., Институт животноводства НААН

Статья посвящена анализу и определению эффективности существующих схем тренинга рысистого молодняка двух лет, которые использовались на Киевском и Одесском ипподромах в 2012 году во время его подготовки к испытаниям. Проведенные исследования выявили уменьшение тротовых работ по объему и общей доле в тренировочном процессе, практически в 1,5 раза, и колебания процента резвых работ в структуре тренировочного графика. Это, в свою очередь, отрицательно повлияло, соответственно, на формирование и закрепление рысистого аллюра у молодняка (что выражалось в увеличении процента збоев у лошади).

дей во время езды в приз от 28,6 % до 60,0 % из испытанных) и на прогресс резвости ежемесячно.

Ключевые слова: испытания, резвые работы, прогресс резвости, рысистый молодец, схемы тренинга, тротовые работы.

COMPARATIVE ESTIMATION OF DIFFERENT HIPPODROME TRAINING SCHEMES OF BIENNIAL YOUNG TROTTER BREEDS

D.A. Volkov, A.A. Kornienko; Institute of animal science, UAAS

The article is devoted to analysis and studying the efficiency of existing training schemes of biennial young trotting breeds, which were used on Kiev and Odessa hippodrome in 2012 during its preparation to the tests. The conducted researches educed the diminution by size and overall participation in the training process of trotting works, almost in 1.5 times and percent vacillation of tittup works in the structure of training chart; that in its turn negatively influenced, accordingly, on forming and fixing of young animals trotting gait (was expressed in increasing percent of break gait on 28.6-60.0 %) and on monthly tittup progress.

Keywords: tests, tittup progress, tittup work, young trotters, training scheme, trotting works.

УДК 636.4:57.086.13

ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗВИТКУ *IN VITRO* ЕМБРІОНІВ СВИНЕЙ В СИСТЕМІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГЕНЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ ТВАРИН НА КЛІТИННОМУ РІВНІ

Галицька Т.В., асп., Троцький П.А., к. с.-г. н.

Інститут розведення і генетики тварин НААН, с. Чубинське, Україна

Наведено результати експериментальних досліджень розвитку ранніх ембріонів свиней, отриманих in vitro з деконсервованих і дозрілих поза організмом ооцит-кумулясних комплексів свинок порід велика біла та ландрас. Установлено, що ооцит-кумулясні комплекси свинок породи ландрас мають більшу кріорезистентність, порівняно з гаметами свинок породи велика біла. Визначено динаміку та індекс подальшого дроблення in vitro ембріонів свиней порід велика біла та ландрас, які отримано з деконсервованих яйцеклітин після запліднення спермою кнурів породи велика біла.

Ключеві слова: кріоконсервування, ооцит-кумулясні комплекси, вітрифікаційний розчин, кріопротектори, дозрівання in vitro, ембріони.

Активне впровадження клітинних репродуктивних технологій в тваринництво є пріоритетним напрямом у багатьох країнах світу. Різке зниження відтворної функції високопродуктивних тварин стає світовою проблемою, вирішення якої полягає в застосуванні сучасних досягнень біотехнології репродукції, до якої відноситься і технологія отримання ембріонів з деконсервованих і дозрілих поза організмом яйцеклітин. Прикладне застосування розробок з біотехнології вимагає більш глибоких фундаментальних знань гаметогенезу і ембріонального розвитку сільськогосподарських тварин. Вирішення проблеми збереження гамет та ембріонів, використовуваних в клітинних репродуктивних технологіях, дозрівання і запліднення поза організмом деконсервованих яйцеклітин і інші сучасні біо-